

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Γεφυρώνοντας το χάσμα μεταξύ Βιοτεχνολογίας και Βιομηχανίας:

Ενσωματώνοντας τη σχεδιαστική σκέψη και την ανεστραμμένη μάθηση

BIOTE(A)CH

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε όλους τους εκπροσώπους της βιομηχανίας και τα μέλη της κοινοπραξίας του έργου για την πολύτιμη συμβολή τους και τις σοβαρές προσπάθειές τους για την υλοποίηση αυτού του τόμου ιστοριών επιτυχίας. Στις 5 χώρες εταίρους, πραγματοποιήθηκαν από το Πανεπιστήμιο Çanakkale Onsekiz Mart, το Glycogest Biotech, το Πανεπιστήμιο της Tuscia, το Πανεπιστήμιο του Ζάγκρεμπ, το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, και το Πανεπιστήμιο του Maribor συνεντεύξεις 10 επιτυχημένων ατόμων και η διαδικασία γραφικού σχεδιασμού του βιβλίου πραγματοποιήθηκε από την Mellis Educational Technologies. Οφείλουμε αυτόν τον τόμο στη δέσμευση των εταίρων και στη σκληρή δουλειά τους.

Οι εικόνες σε αυτόν τον οδηγό ανακτήθηκαν από το www.pixabay.com. Εκτιμούμε το έργο τους, αλλά και το γεγονός ότι μας επέτρεψαν να τις αξιοποιήσουμε και να τις μοιραστούμε με εσάς, τους πολύτιμους αναγνώστες και εκπαιδευτικούς μας. Το περιεχόμενο που παρέχεται στον οδηγό αδειοδοτείται υπό την CC-BY-NC-SA, και όσοι θα ήθελαν να χρησιμοποιήσουν, να τροποποιήσουν ή να αξιοποιήσουν το περιεχόμενο υποχρεούνται να συμφωνήσουν ότι θα αποδώσουν στους δημιουργούς του εγχειριδίου του BIOTE(A)CH την ανάπτυξη του περιεχομένου του πρωτότυπου έργου, δεν θα το χρησιμοποιήσουν ποτέ για εμπορικούς σκοπούς και, τέλος, θα μοιράζονται το έργο τους με την ίδια άδεια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Ευχαριστίες</i>	<i>Hata! Yer işareti tanımlanmamış.</i>
<i>Περιεχόμενα</i>	<i>Hata! Yer işareti tanımlanmamış.</i>
Εισαγωγή	3
1. Ιστορίες από την Τουρκία	4
<i>Glycogest Biotechnology</i>	4
1.1. Sercan Karav	4
1.2. Ayşe Biçen Bayraktar	6
1.3. Merve Alkan	8
2. Ιστορίες από τη Σλοβενία	<i>Hata! Yer işareti tanımlanmamış.</i>
2.1. Andrej Perko	12
2.2. Janez Gorenšek	15
3. Ιστορίες από την Ελλάδα	<i>Hata! Yer işareti tanımlanmamış.</i>
3.1. Sakellariopoulos Nick	18
3.2. Pergantas Panagiotis	20
4. Ιστορίες από την Κροατία	<i>Hata! Yer işareti tanımlanmamış.</i>
4.1. Manuela Panić	24
4.2. Dario Šuler	26
5. Ιστορίες από την Ιταλία	<i>Hata! Yer işareti tanımlanmamış.</i>
5.1. Andrea Visioni	30
5.2. Maria Itria Ibba	31

Introduction

Η βιοτεχνολογία είναι μια βιομηχανία που επικεντρώνεται στον χειρισμό ενζύμων και μικροοργανισμών για τη δημιουργία τεχνολογίας και προϊόντων που συμβάλλουν στη βελτίωση της ζωής μας και του περιβάλλοντος με το σύνθημα: «θεραπεύστε τον κόσμο, τροφοδοτήστε τον κόσμο και ταΐστε τον κόσμο».

Όπως υποδηλώνει αυτό ακριβώς το σύνθημα, τα προϊόντα βιοτεχνολογίας, όπως τα ανασυνδυασμένα εμβόλια (έγιναν πολύ γνωστά με την έξαρση της νόσου COVID-19), τα αντιβιοτικά, τα συμπληρώματα διατροφής, οι ανθεκτικές στα παράσιτα καλλιέργειες, τα βιοκαύσιμα, τα βιοπλαστικά, τα φάρμακα με βάση τη βιοτεχνολογία (σήμερα αποτελούν το 20% των φαρμάκων που παράγονται στον κόσμο και η χρήση τους αυξάνεται συνεχώς), τα τρόφιμα και τα ποτά που έχουν υποστεί ζύμωση και τα παστεριωμένα γαλακτοκομικά προϊόντα αναπτύσσονται προς όφελος των ανθρώπων και του πλανήτη μας. Οι επαγγελματίες που εργάζονται στη βιομηχανία βιοτεχνολογίας πρέπει να είναι εξοπλισμένοι με ποικίλες επαγγελματικές δεξιότητες (συμπεριλαμβανομένων των εγκάρσιων δεξιοτήτων) προκειμένου η δημιουργικότητα και η παραγωγικότητά τους να αντικατοπτρίζονται στα έργα τους.

Οι ιστορίες επιτυχίας αυτών των επαγγελματιών, πώς αντιλαμβάνονται τον χώρο εργασίας, πώς προσεγγίζουν τα προβλήματα στα οποία η βιοτεχνολογία θα μπορούσε να δώσει λύση και πώς σημείωσαν πρόοδο κατά τη διάρκεια της εξέλιξης της σταδιοδρομίας τους θα φωτίσουν τα μελλοντικά βήματα των μεταπτυχιακών φοιτητών στις διαδικασίες της επαγγελματικής τους ανάπτυξης. Για το σκοπό αυτό, πήραμε συνέντευξη από 10 επιτυχημένους ανθρώπους που εργάζονται στον τομέα της βιοτεχνολογίας και καταγράψαμε τις εμπειρίες και απόψεις τους που θα συμβάλουν στις διδακτική μας διαδικασία.

1. Ιστορίες από την Τουρκία

1.1. Sercan Karav

1.1.1. Μπορείτε να μοιραστείτε μια επιτυχημένη εμπειρία σας; Ποιος ήταν ο σημαντικότερος παράγοντας που σας οδήγησε στην επίτευξη αυτής της επιτυχίας;

Σας ευχαριστώ για την ερώτηση. Ένα από τα επιτυχημένα επίτευγμά μας είναι η ανάπτυξη ενός νέου μοντέλου πέψης *in vitro*. Αυτό που κάναμε είναι ότι ενσωματώσαμε ένζυμα που σχετίζονται με το μικροβίωμα στα μοντέλα διατροφικής πέψης για να μιμηθούμε καλύτερα το ανθρώπινο σύστημα πέψης. Μπορώ να δώσω αυτό το παράδειγμα ως επιτυχημένη εμπειρία.

Πιστεύω ότι κάθε επιτυχία εξαρτάται από το πώς λύνουμε ένα πρόβλημα. Στην περίπτωση μας, σε προηγούμενες μελέτες ή τρέχουσες μεθόδους χρησιμοποιούνται μόνο ένζυμα που σχετίζονται με τον άνθρωπο. Αλλά στο σύστημα πέψης μας υπάρχουν εκατομμύρια μικροοργανισμοί. Αυτοί παράγουν επίσης πολλά ένζυμα που είναι ενεργά κατά την πέψη μας. Στην περίπτωση μας, το πρόβλημα ήταν ότι αυτά τα μοντέλα αγνοούσαν εντελώς τα ένζυμα που σχετίζονται με το ανθρώπινο μικροβίωμα. Έτσι, μπορώ να πω ότι η επιτυχία μας εξαρτάται πραγματικά από το γεγονός ότι στα τρέχοντα μοντέλα εκλείπουν τα ένζυμα που σχετίζονται με το μικροβίωμα, ενώ εμείς χρησιμοποιούμε μια νέα προσέγγιση για την επίλυση αυτού του προβλήματος.

1.1.2. Ποιο ήταν το σημείο καμπής (επίτευγμα, ορόσημο, γεγονός κ.λπ.) μετά από μια δύσκολη διαδρομή που σας έκανε να θεωρείτε τον

εαυτό σας επιτυχημένο; Πώς αντιμετωπίσατε την πιθανή έλλειψη κινήτρων στην πορεία;

Μόλις αναπτύξαμε μια νέα μέθοδο, αρχίσαμε να συνεργαζόμαστε τόσο με πανεπιστήμια όσο και με ορισμένους βιομηχανικούς εταίρους. Τότε συνειδητοποιήσαμε ότι η προσέγγισή μας είχε αποτέλεσμα. Αισθανθήκαμε ότι κάναμε κάτι επιτυχημένο επειδή είδαμε ότι είχε επίδραση σε διαφορετικούς εταίρους και σε διαφορετικά έργα.

Είχαμε χρηματοδότηση από την TUBITAK για την ανάπτυξη αυτής της μεθόδου, αλλά δεδομένου ότι ήταν ένα τεράστιο έργο, είχαμε κάποια ζητήματα χρηματοδότησης. Έτσι, έπρεπε να υποβάλουμε αίτηση σε διαφορετικές προτάσεις επιχορήγησης για να λάβουμε επιπλέον χρηματοδότηση, ειδικά κατά τη διάρκεια της διαδικασίας κλιμάκωσης. Αυτό ήταν το πρώτο πραγματικό πρόβλημα που αντιμετωπίσαμε κατά την ανάπτυξη αυτού του μοντέλου. Επίσης, είχαμε κάποια προβλήματα σχετικά με το μάρκετινγκ. Φυσικά, μόλις είχαμε αναπτύξει μια νέα μέθοδο ή ένα νέο προϊόν, έπρεπε να το διαφημίσουμε για να ενημερώσουμε περισσότερους ανθρώπους για τις μελέτες σας. Έτσι, έπρεπε να χρησιμοποιήσουμε κάποια επαγγελματική υποστήριξη για τη διαφήμιση του προϊόντος μας.

1.1.3. Ποια εμπόδια αντιμετωπίσατε σε ένα επιτυχημένο έργο ή στόχο και πώς αντιμετωπίσατε αυτά τα εμπόδια; Ποια είναι μερικά από τα πιο σημαντικά μαθήματα που πήρατε κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας;

Πριν ξεκινήσει κάποιος ένα έργο, πρέπει να εκτιμήσει τον κίνδυνο. Για την περίπτωση μας, το πρώτο πρόβλημα που αντιμετωπίσαμε ήταν η κλιμάκωση. Φυσικά, ήταν πολύ εύκολο να παράγουμε το προϊόν μας σε εργαστηριακή κλίμακα, αλλά μόλις θελήσαμε να αυξήσουμε την παραγωγή του προϊόντος μας, στην πραγματικότητα χρειαστήκαμε διαφορετικά όργανα, όργανα μεγαλύτερης κλίμακας για να παράγουμε μεγαλύτερη ποσότητα, για παράδειγμα ένα ένζυμο. Έτσι, ο τρόπος με τον οποίο το αντιμετωπίζουμε ήταν η συνεργασία με άλλους βιομηχανικούς εταίρους.

Νομίζω ότι το καλύτερο σενάριο θα είναι η ανάλυση παρόμοιων ιστοριών επιτυχίας εταιρειών. Επειδή είδαμε κάθε λύση που δημιουργήθηκε, αλλά στη συνέχεια καταλάβαμε ότι πολλές εταιρείες πέρασαν τα ίδια προβλήματα. Έτσι, αν είχαμε καλύτερη επικοινωνία με τους ανταγωνιστές μας, για παράδειγμα, ή με παρόμοιες εταιρείες, θα μπορούσαμε να αναπτύξουμε τις λύσεις γρηγορότερα και ευκολότερα στην πραγματικότητα.

1.2. Ayşe Biçen Bayraktar

Uluova Süt A.Ş.

1.2.1. Μπορείτε να μοιραστείτε μια επιτυχημένη εμπειρία σας; Ποιος ήταν ο σημαντικότερος παράγοντας που σας οδήγησε στην επίτευξη αυτής της επιτυχίας;

Είχα ένα πρόβλημα στο εργαστήριο. Μου έλειπε ένα υλικό και έπρεπε να ολοκληρώσω το έργο γιατί η συνέχειά του εξαρτιόταν από εμένα. Θυμήθηκα ότι έπρεπε να επικοινωνήσω απευθείας με τις εταιρείες που έμαθα στο πανεπιστήμιο, καθώς αυτές μπορούσαν να χειριστούν τα πράγματα, όχι μόνη μου, αλλά ορισμένα από τα καθήκοντά τους ανήκαν σε εταιρείες. Επικοινωνήσα με τις εταιρείες και ευτυχώς, ο εκπρόσωπος της εταιρείας έκανε μεγάλη προσπάθεια. Στο τέλος της εβδομάδας, μπορέσαμε να προμηθευτούμε το υλικό. Μου προκλήθηκε πολύ άγχος από εξωτερικό παράγοντα, αλλά ένιωσα πολύ ανακουφισμένη μετά την επίλυσή του. Ξεπέρασα ένα πρόβλημα χάρη στις εμπειρίες μου στο πανεπιστήμιο.

Εμπειρία. Αλλά η εμπειρία στο πανεπιστήμιο, δηλαδή, ο επιβλέπων καθηγητής μου συνήθιζε να μας αναθέτει κάποιες αγορές υλικών. Θα ήμασταν υπεύθυνοι διότι μας δινόταν η ευθύνη. Θα έπρεπε να επικοινωνήσουμε με τις εταιρείες. Όταν έλεγε να χειριστούμε τα προβλήματα, θα έπρεπε να τα λύσουμε.

1.2.2. Ποιο ήταν το σημείο καμπής (επίτευγμα, ορόσημο, γεγονός κ.λπ.) μετά από μια δύσκολη διαδρομή που σας έκανε να θεωρείτε τον εαυτό σας επιτυχημένο; Πώς αντιμετωπίσατε την πιθανή έλλειψη κινήτρων στην πορεία;

Η εταιρεία στην οποία βρίσκομαι υποστηρίζει την εκπαίδευσή μου. Ενώ οι περισσότερες εταιρείες μπορεί να μην το υποστηρίζουν αυτό, η δική μου το κάνει. Αυτό είναι πραγματικά μια επιτυχία στα μάτια μου, επειδή έχω επίσης ολοκληρώσει το μεταπτυχιακό μου. Αυτή τη στιγμή κάνω το διδακτορικό μου και όταν υπάρχει ένα μάθημα που πρέπει να παρακολουθήσω ή κάποια εργασία που σχετίζεται με το πανεπιστήμιο, δεν υπάρχει δισταγμός. Λένε, “Εντάξει, μπορείς να φύγεις.” Αυτό σημαίνει ότι με εμπιστεύονται και αναγνωρίζουν την επιτυχία μου.

Θέλω να μιλήσω από εργαστηριακή σκοπιά. Δουλεύω εκεί. Μερικές φορές τα αποτελέσματα μπορεί να μην αποδειχθούν όπως θέλουμε και αναρωτιέμαι αν έκανα λάθος ή αν υπήρξε λάθος κατά τη διάρκεια της ανάλυσης. Επηρεάζει ακόμη και τον ύπνο μου. Συνεχίζω να σκέφτομαι και δεν μπορώ να βρω διέξοδο. Χρησιμοποιώ όλους τους ελέγχους. Υπάρχουν αρνητικοί και θετικοί έλεγχοι για την εργασία. Τα ελέγχω διεξοδικά. Περνάω από τις επικυρώσεις. Όλα φαίνονται εντάξει, αλλά τα αποτελέσματα δεν είναι όπως θα έπρεπε. Αργότερα, επικοινωνούμε με την εταιρεία. Πραγματοποιούμε ταυτόχρονες μελέτες με την εταιρεία και εντοπίζουμε ότι η μάζα είναι το πρόβλημα, γεγονός που με ανακούφισε, αλλά είχε αντίκτυπο στη ζωή μου. Πρέπει να συνεχίσεις χωρίς να αφήσεις το ηθικό σου να πέσει αποδεικνύοντας την αξία σου και μην αφήνοντας τους συνεργάτες σου να σε αποθαρρύνουν. Διαφορετικά, θα ήταν εύκολο και για τους δυο μας να τα παρατήσουμε. Τώρα, έχουμε καθιερώσει τη νέα μας ρουτίνα και έχουμε δημιουργήσει τη δική μας ομάδα. Τα πράγματα είναι πιο άνετα τώρα.

1.2.3. Ποια εμπόδια αντιμετωπίσατε σε ένα επιτυχημένο έργο ή στόχο και πώς αντιμετωπίσατε αυτά τα εμπόδια; Ποια είναι μερικά από τα πιο σημαντικά μαθήματα που πήρατε κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας;

Όπως αναφέραμε προηγουμένως, χρησιμοποιούμε μεθόδους πειθούς και απόδειξης όταν θέλουμε να ξεκινήσουμε ένα έργο. Για παράδειγμα, διεξάγουμε πρώτα μια μελέτη ως πρωτότυπη. Ένα σημαντικό τέτοιο παράδειγμα είναι το έργο μας για την εμβρυομεταφορά. Αρχικά, ξεκίνησαν οι *in vivo* μελέτες μας, και επειδή είχαμε επιτυχία, είμασταν πλέον σε θέση να ξεπεράσουμε το Ηνωμένο Βασίλειο και τα έργα μου βασίζονται σε αυτό. Αλλά αν αυτό δεν ήταν επιτυχές, δεν θα μπορούσαμε να πείσουμε την διαχειρίζουσα αρχή ή τα έργα για τα οποία θα μπορούσαμε να υποβάλουμε αίτηση, διότι χρειαζόμαστε υποστήριξη, τόσο οικονομική όσο και ηθική, για να ξεκινήσουμε ένα έργο. Ως εκ τούτου, πρέπει να παρουσιάσουμε μια πρωτότυπη μελέτη. Ένα από τα μεγαλύτερα βήματα που έκανα μόνη μου εδώ, παρά το γεγονός ότι δεν είχα προηγούμενη γνώση, ήταν να πετύχω *in vivo* και

στη συνέχεια να προχωρήσω σε in vitro. Το μεγαλύτερο εμπόδιο στην επιτυχία είναι η δυσπιστία των ανθρώπων.

Η καταγραφή των πάντων, η λήψη σημειώσεων για τα πάντα είναι απαραίτητη επειδή οι άνθρωποι ξεχνούν. Αυτό που είναι γραμμένο παραμένει, όπως λένε, "οι λέξεις πετούν μακριά, αλλά ο γραπτός λόγος παραμένει". Εγώ, ειδικότερα, κρατάω σημειώσεις για τα πάντα. Έχω πολλά σημειωματάρια στο εργαστήριο, συμπεριλαμβανομένων των προσωπικών και κοινών σημειώσεών μου. Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετώπισα σε αυτήν την εταιρεία είναι η έλλειψη κοινής χρήσης προηγούμενων σημειώσεων. Μερικοί από τους συναδέλφους μου στην εταιρεία στην οποία εργάστηκα είναι ανοιχτοί στην ανταλλαγή σημειώσεων και πληροφοριών. Οι σημερινοί συνάδελφοί μου είναι το ίδιο, αλλά το να κρατάω σημειώσεις και να κρατάω αρχεία με βοήθησε να λύσω μερικά από τα προβλήματα που αντιμετώπισα. Οι σημειώσεις και τα αρχεία μου βοηθούν επίσης όταν προχωράμε. Αν ξεχάσω κάτι, μπορώ να κοιτάξω πίσω στις σημειώσεις μου για να βρω λύσεις.

1.3. Merve Alkan

Uluova Süt A.Ş.

1.3.1. Μπορείτε να μοιραστείτε μια επιτυχημένη εμπειρία σας; Ποιος ήταν ο σημαντικότερος παράγοντας που σας οδήγησε στην επίτευξη αυτής της επιτυχίας;

Στις πρώτες μέρες μου στη δουλειά, παρήγαμε παστεριωμένο γάλα. Γεμίσαμε τα μπουκάλια με γάλα και τα παραδώσαμε στον πελάτη. Λάβαμε μια καταγγελία σχετικά με μια μυρωδιά κοπριάς σε μία παρτίδα γάλακτος και τις επόμενες 23 παρτίδες. Ενώ προσπαθούσαμε να λύσουμε το πρόβλημα, εξετάσαμε ολόκληρη τη διαδικασία από την αρχή μέχρι το τέλος και παρατηρήσαμε ότι τα μπουκάλια που γεμίζαμε με γάλα είχαν μια μυρωδιά, η οποία προκαλούσε τη μυρωδιά στο γάλα. Προληπτικά, ελέγξαμε τον αποθηκευτικό χώρο για τα μπουκάλια και διαπιστώσαμε ότι ήταν αποθηκευμένα σε μια

αποθήκη, όπου τα ζώα ήταν έντονα παρόντα και από εκεί προερχόταν η μυρωδιά. Στη συνέχεια, αλλάξαμε τη θέση αποθήκευσης των φιαλών σε ένα μέρος υπό τον έλεγχό μας και επιλύσαμε το πρόβλημα, σηματοδοτώντας την πρώτη μου επιτυχημένη εμπειρία.

Πιστεύω ότι υπήρξε μια πολύ σταθερή ανάλυση ρίσκου, ανάλυση κινδύνων, και εντοπισμός κρίσιμων σημείων ελέγχου. Είχαμε γάλα με οσμή και έπρεπε να ακολουθήσουμε τη διαδικασία από την αρχή μέχρι το τέλος, λαμβάνοντας υπόψη τόσο περιβαλλοντικούς όσο και άλλους εν δυνάμει παράγοντες. Αυτό, φυσικά, ήταν αποτέλεσμα της εκπαίδευσης που λάβαμε στο Πανεπιστήμιο. Ενσωματώνοντας οργανοληπτικές αναλύσεις και παρακολουθώντας όλες τις ροές από την αρχή έως το τέλος της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης της συσκευασίας, λύσαμε τελικά το πρόβλημα στη συσκευασία. Μάθαμε ότι δεν πρέπει να το βλέπουμε μόνο από μία οπτική γωνία· δεν έπρεπε να ψάξουμε μόνο στο γάλα. Λύσαμε το σφάλμα παρακολουθώντας εξωτερικούς παράγοντες. Στην ουσία, η πραγματική λύση ήταν η διεξαγωγή συστηματικής ανάλυσης κινδύνου και ρίσκου.

1.3.2. Ποιο ήταν το σημείο καμπής (επίτευγμα, ορόσημο, γεγονός κ.λπ.) μετά από μια δύσκολη διαδρομή που σας έκανε να θεωρείτε τον εαυτό σας επιτυχημένο; Πώς αντιμετωπίσατε την πιθανή έλλειψη κινήτρων στην πορεία;

Επιτρέψτε μου να μιλήσω για την παραγωγή. Για εμάς, είναι σημαντικό το προϊόν να είναι υγιεινό, να απευθύνεται στους πελάτες και κυρίως να σας ικανοποιεί όταν το δοκιμάζετε ή το αναλύετε. Εργάζομαι στο τμήμα παραγωγής παστεριωμένου γιαουρτιού και είχαμε ένα δύσκολο περιστατικό. Τα γιαούρτια μας άρχισαν να αποδοκιμάζονται από όλους. Η γεύση επιδεινώθηκε και υπήρχαν κάποια οργανοληπτικά προβλήματα, όπως η συναίρεση ή η οξίνιση, οδηγώντας σε γιαούρτι κακής ποιότητας. Αυτό ήταν ένα συνεχιζόμενο ζήτημα που δυστυχώς προσπαθούσαμε να λύσουμε. Θα μπορούσε επίσης να οφείλεται σε εσωτερικές συγκρούσεις εντός της εταιρείας. Ενώ όλοι πίστευαν ότι ήξεραν καλύτερα, θα μπορούσε πραγματικά να βλάψει την εταιρεία και έπρεπε να απαλλαγούμε από τέτοια ζητήματα. Το σημείο καμπής ήταν όταν πήρα τον έλεγχο της παραγωγής και έφτιαξα την πρώτη παρτίδα με τη δική μου συνταγή και μέθοδο. Γιορτάσαμε το επιτυχημένο αποτέλεσμα με την ομάδα μου σε ένα πικνίκ. Ήταν ένα τόσο σημαντικό σημείο καμπής γιατί δεν μπορούσα να κάνω αυτό που ήθελα. Δεν μπορούσα να εκφράσω τα λάθη που είδα. Ήταν μια δύσκολη περίοδος για μένα, επειδή το άτομο με το οποίο έπρεπε να μιλήσω ήταν ο ανώτερός μου και δεν με άκουγε. Υπήρξε μια εποχή που δεν μπορούσα να πείσω κανέναν. Έτσι, όταν πήρα τον έλεγχο και παρήγαγα όπως ήθελα,

πέτυχα το επιθυμητό αποτέλεσμα και ολόκληρη η εταιρεία συμφώνησε σε αυτό. Ήταν ένα σημείο καμπής για μένα και ένα σημείο όπου εμπιστεύτηκα τον εαυτό μου.

Η παραγωγή μας δεν αφορά μόνο το πώς και πού γίνεται. Διεξήγαγα συνεχείς δοκιμές με μικρή ποσότητα γάλακτος. Ίσως έκανα λάθος, αλλά έπρεπε πρώτα να το αποδείξω στον εαυτό μου. Διεξήγαγα μικρές δοκιμές R&D μόνη μου. Μερικές φορές, έκανα μικρές αλλαγές στην παραγωγή μόνη μου. Για παράδειγμα, δεν μπορούσα να κάνω τέτοιες αλλαγές σε ολόκληρη την παραγωγή δύο γιαουρτιών. Πρώτα, το απέδειξα στον εαυτό μου. Στη συνέχεια, όπως είπα, ενσωματώνοντάς το σε ολόκληρη την παραγωγή, πετύχαμε πραγματικά. Με άλλα λόγια, αντιμετωπίσαμε το χαμηλό ηθικό προσπαθώντας συνεχώς, παρακολουθώντας τα αποτελέσματα και προσπαθώντας για το καλύτερο, πιστεύοντας ότι θα μπορούσε να γίνει.

1.3.3. Ποια εμπόδια αντιμετωπίσατε σε ένα επιτυχημένο έργο ή στόχο και πώς αντιμετωπίσατε αυτά τα εμπόδια; Ποια είναι μερικά από τα πιο σημαντικά μαθήματα που πήρατε κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας;

Αρχικά, το κόστος παραγωγής μας ήταν πολύ υψηλό. Ένα σημαντικό μέρος αυτών των δαπανών αφορούσε το πλύσιμο και το καθαρίσμα της γραμμής παραγωγής μετά την παραγωγή, καθώς και τις χημικές και ενεργειακές απώλειες, οι οποίες επηρέασαν άμεσα τις τιμές μας στην αγορά, καθιστώντας την υψηλότερη. Διαχειριστήκαμε την παραγωγή και έτσι τα προϊόντα μας ήταν όπως θέλαμε, αλλά για να μειώσουμε το κόστος, υπήρχαν πρωτόκολλα πλύσης που πρότειναν οι εταιρείες. Αυτό μας οδήγησε στη χρήση περισσότερων χημικών ουσιών, οι οποίες με τη σειρά τους μας εξασφάλισαν, αλλά μας κόστισαν περίπου πέντε φορές περισσότερο. Αρχίσαμε να αναρωτιόμαστε αν όλα αυτά ήταν πραγματικά απαραίτητα. Γιατί να χρησιμοποιήσουμε 900 μονάδες από κάτι όταν 800 μπορεί να αρκούν, ή ακόμα και 700; Ποιος καθορίζει αυτές τις παραμέτρους και γιατί εκτιθέμεθα σε τόσες πολλές χημικές ουσίες; Θα μπορούσαμε να είχαμε θέσει τις παραμέτρους καλύτερα μόνοι μας, αλλά αυτό δεν ήταν χωρίς ρίσκο. Αρχίσαμε να μειώνουμε τους αριθμούς σταδιακά, μειώνοντας τη διάρκεια και τις χημικές ουσίες που χρησιμοποιούνται και βελτιστοποιήσαμε τη διαδικασία. Διαπιστώσαμε ότι μπορούσαμε να το κάνουμε σε 750 δευτερόλεπτα αντί για 900, μειώνοντας την απώλεια νερού. Ήταν μια μακρά διαδικασία επειδή έπρεπε να παρακολουθούμε κάθε προϊόν και την απόρριψη νερού από τη γραμμή παραγωγής μετά το πλύσιμο για να ελέγξουμε για ρύπανση. Έπρεπε να το παρατηρήσουμε μέσα από κάμερες, κάτι που απαιτούσε χρόνο. Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, αντιμετωπίσαμε εμπόδια από την εταιρεία. Ήταν ανένδοτοι, αλλά μειώσαμε τη χρήση νερού και,

συνεπώς, τη χρήση χημικών, η οποία όχι μόνο απέτρεψε την απώλεια νερού αλλά και μείωσε την ενέργεια και το κόστος μας.

Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, έμαθα να συλλέγω όσο το δυνατόν περισσότερα δεδομένα χωρίς να απορρίπτω τίποτα ως περιττό. Όσο περισσότερα δείγματα μπορούσαμε να πάρουμε και να αναλύσουμε, τόσο περισσότερα αποτελέσματα είχαμε, γεγονός που μας επέτρεψε να συνθέσουμε το παζλ και να καταλήξουμε σε ένα οριστικό συμπέρασμα. Όπως ανέφερα, πήραμε δείγματα από περιοχές που πλύναμε και περιοχές που δεν πλύναμε, αποφεύγοντας υποθέσεις περιττών δοκιμών. Συνεχίσαμε αυτό για λίγο. Το πιο σημαντικό μάθημα που πήραμε εδώ είναι ότι ακόμη και η παραμικρή λεπτομέρεια, η οποία μπορεί να φαίνεται περιττή, μπορεί να οδηγήσει σε επιτυχία ή αποτυχία. Πρέπει να παρακολουθείτε τα πάντα.

2. Ιστορίες από τη Σλοβενία

2.1. Andrej Perko

Vino Perko – Οικογενειακή Επιχείρηση Οινοποίησης – Υπεύθυνος παραγωγής και επεξεργασίας

2.1.1. Μπορείτε να μοιραστείτε μια επιτυχημένη εμπειρία σας; Ποιος ήταν ο σημαντικότερος παράγοντας που σας οδήγησε στην επίτευξη αυτής της επιτυχίας;

Όταν ανέλαβα την ευθύνη της οικογενειακής επιχείρησης, ανεβάσαμε το επίπεδο της εταιρείας – σημειώσαμε αμέσως καλύτερα αποτελέσματα σε διεθνείς αξιολογήσεις. Ένα καλό παράδειγμα είναι το Pinot Gris – μια ποικιλία που παλαιότερα δεν ήταν εμπορεύσιμη, αλλά τώρα είναι η δεύτερη ποικιλία με τις περισσότερες πωλήσεις επειδή έχουμε βελτιώσει την τεχνολογία παραγωγής. Η διεθνής εμπειρία στο FKBN (Σχολή Γεωργίας και Επιστημών της Ζωής) συνέβαλαν σε αυτό. Μπόρεσα να εφαρμόσω τις θεωρητικές γνώσεις από τις σπουδές μου στην πράξη, οι οποίες στη συνέχεια είχαν αντίκτυπο στην εταιρεία, συμπεριλαμβανομένης της εισόδου μας στις ξένες αγορές.

Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες επιτυχίας είναι ένα οργανωμένο και υποστηρικτικό περιβάλλον εντός της εταιρείας – η εμπιστοσύνη της παλαιότερης γενιάς στους νέους και ότι οι νέοι έχουν την ευκαιρία να κάνουν πράξη τις ιδέες τους, παρά τη μικρότερη εμπειρία τους. Στη δική μου περίπτωση, ήταν επίσης πολύ σημαντικό ότι βρήκα μια κατεύθυνση που με ενδιαφέρει και για την οποία νιώθω πάθος. Πάντα με ενδιέφερε η γεωργία και η αμπελουργία και γι' αυτό το έψαξα περισσότερο - η μελέτη δεν ήταν αγγαρεία για μένα - αλλά είχα επίσης την υποστήριξη ενός περιβάλλοντος που ήξερε τι μπορώ να κάνω. Οι καθηγητές μου επίσης με ενθάρρυναν, με

Χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι μόνο των συντακτών και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

καθοδήγησαν και με βοήθησαν να κάνω επαφές με ξένα ιδρύματα, όπου απέκτησα βασικές δεξιότητες. Η σχέση φοιτητή-καθηγητή είναι πολύ σημαντική για μένα, αλλά εξαρτάται πολύ από τον μαθητή που πρέπει να δείξει ενδιαφέρον. Η γνώμη μου είναι ότι οι μαθητές βλέπουν την εκπαίδευση πάρα πολύ ως κάτι που απλά πρέπει να έχουν, παρά κάτι που θέλουν πραγματικά να κάνουν. Μαθαίνεις να σκέφτεσαι κριτικά, να επιλέγεις πληροφορίες, να συνδέεσαι με ανθρώπους που σχετίζονται με τους στόχους μας (το έργο της εταιρείας) και να είσαι διεπιστημονικός.

Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας επιτυχίας για μένα είναι η συνεργασία με τον αδερφό μου (τα πεδία του είναι τα οικονομικά και το μάρκετινγκ): έχουμε συνδυάσει τις δεξιότητες και την εμπειρία μας στην εταιρεία.

2.1.2. Ποιο ήταν το σημείο καμπής (επίτευγμα, ορόσημο, γεγονός κ.λπ.) μετά από μια δύσκολη διαδρομή που σας έκανε να θεωρείτε τον εαυτό σας επιτυχημένο; Πώς αντιμετωπίσατε την πιθανή έλλειψη κινήτρων στην πορεία;

Βασικό σημείο καμπής ήταν η βελτίωση της τεχνολογίας καλλιέργειας και επεξεργασίας σταφυλιών, η οποία αντικατοπτρίστηκε στην ποιότητα και τις πωλήσεις του κρασιού.

Προσπαθώ για συνεχή βελτίωση, επομένως είναι δύσκολο να ορίσω την επιτυχία. Το θεωρώ σημαντικό, όμως, για να μπορέσει η εταιρεία να αναπτυχθεί και να προχωρήσει. Έβαλα τις βάσεις για να δώσω στον εαυτό μου την ευκαιρία να γίνει επιτυχημένος.

Θα έλεγα ότι είμαι επιτυχημένος με την έννοια ότι κατανοώ τα βασικά του επαγγέλματος και τις τεχνολογικές διαδικασίες και ότι αυτό ήδη φαίνεται θετικά στην ανάπτυξη και εξέλιξη της εταιρείας.

Έλλειψη κινήτρων δημιουργείται όταν συνειδητοποιείς ότι δεν είναι όλα στο χέρι σου και συχνά αντιμετωπίζεις εμπόδια στο να εφαρμόσεις ορισμένες ιδέες. Έλυσα αυτό το πρόβλημα φέρνοντας κοντά μου ανθρώπους, να συνεργαστούν, και να στηρίξουν ο ένας τον άλλον και να βρουν μαζί μια λύση. Στην επιχείρησή μας, είμαστε πολύ εξαρτημένοι από τον καιρό - πέρυσι, για παράδειγμα, είχαμε πάνω από 50% ζημιές στις καλλιέργειες. Μπορεί να εργαστείς σκληρά όλο το χρόνο και μετά να μην έχεις κανέναν έλεγχο πάνω σε αυτό και το κίνητρό σου να εξαντληθεί σε μια στιγμή. Από την άλλη, βλέπεις ότι οι πελάτες σου σε υποστηρίζουν και καταλαβαίνουν - είναι αυτοί που σε κάνουν να νιώθεις ότι η προσπάθειά σου απέδωσε.

Το κίνητρο μπορεί επίσης να μειωθεί όταν δεις ότι, για παράδειγμα, άλλες χώρες έχουν καλύτερο περιβάλλον υποστήριξης από τη δική σου περιοχή ή χώρα. Όταν βλέπεις ότι δεν έχουμε όλοι τις ίδιες ευκαιρίες όταν μπαίνουμε σε μια αγορά, επηρεάζει το κίνητρό σου. Μερικές φορές συναντάς κάποιους περιορισμούς που σε δυσκολεύουν να ανταγωνιστείς άλλους παραγωγούς στην αγορά.

Επιπλέον, υπάρχει αγροτική πολιτική - ένα υποστηρικτικό περιβάλλον που στην πραγματικότητα μας περιορίζει στη δουλειά μας.

Οι νέοι συχνά δεν έχουν κίνητρα αν δεν υπάρχουν σχέσεις ή αν δεν υπάρχει καλό υποστηρικτικό περιβάλλον.

2.1.3. Ποια εμπόδια αντιμετωπίσατε σε ένα επιτυχημένο έργο ή στόχο και πώς αντιμετωπίσατε αυτά τα εμπόδια; Ποια είναι μερικά από τα πιο σημαντικά μαθήματα που πήρατε κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας;

Ένα εμπόδιο για έναν νέο που έρχεται κατευθείαν από το κολέγιο είναι η έλλειψη εμπειρίας. Συχνά πρέπει να αποδείξετε στον εαυτό σας, και σε αυτή την προσπάθεια οι αμφιβολίες του εργοδότη / ιδιοκτήτη γίνονται εμφανείς. Έτσι, χρειάζεται περισσότερη προσπάθεια για να αποδείξετε τις γνώσεις σας προτού μπορέσετε να αποκτήσετε κάποια εμπιστοσύνη. Ειδικά όταν θέλετε να βελτιώσετε μια τεχνολογία με την οποία ίσως οι ηλικιωμένοι δεν είναι εξοικειωμένοι, υπάρχει αμφιβολία (δεν ξέρουν τι είναι και τι θα προκύψει από αυτό) και δεν έχετε ένα υποστηρικτικό περιβάλλον εκείνη τη στιγμή. Μόνο όταν η επιτυχία γίνεται εμφανής, τότε όλοι είναι ευτυχημένοι. Αλλά χρειάζονται πολλές αποδείξεις και πειθώ.

Εάν εργάζεστε σε μια οικογενειακή επιχείρηση, χρειάζεται πολλή ενέργεια και γνώση για να σας λάβουν σοβαρά υπόψη. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο θα πρότεινα στους φοιτητές να μεταβούν στο εξωτερικό κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, για να αποκτήσουν εμπειρία και στη συνέχεια να επιστρέψουν στην πατρίδα τους για να εργαστούν (εάν έχουν οικογενειακή επιχείρηση, για παράδειγμα).

Πολλές φορές στη γεωργία αντιμετωπίζουμε έλλειψη οικονομικών πόρων. Μας λείπει ένα ευνοϊκό πιστωτικό περιβάλλον, αλλά στις ξένες αγορές οι άνθρωποι έχουν καλύτερες συνθήκες στον ίδιο τομέα. Έχουμε, επίσης, πολλές γραφειοκρατικές επιπλοκές. Όσον αφορά τους φόρους, δεν αντιμετωπίζονται όλοι οι παραγωγοί ισότιμα (επειδή έχουμε τρεις διαφορετικούς συντελεστές). Όσο πιο επιτυχημένοι είστε, τόσο περισσότερο επιβαρύνεστε.

Πολύ συχνά δεν έχουμε ένα υποστηρικτικό περιβάλλον (συμβουλευτική υπηρεσία, υπουργείο, τράπεζα, κλπ) που να κατανοεί τις απαιτήσεις της επιχείρησης.

Μάθημα 1: Θα πρέπει να είστε σε θέση να διαχωρίσετε τις σχέσεις γονέα-παιδιού, εργοδότη-εργαζομένου ή συναδέλφου.

Μάθημα 2: Κατά τη διάρκεια των σπουδών σας, δεν πρέπει να φοβάστε το άγνωστο περιβάλλον, γιατί αν έχετε τη θέληση και αν πιστεύετε στον εαυτό σας, μπορείτε να πετύχετε. Ποτέ μην λέτε, "Δεν ξέρω, οπότε δεν μπορώ να το κάνω αυτό". Δεν πρέπει πάντα να περιμένετε τους άλλους να κάνουν κάτι. Πρέπει να είσαι πρωτοπόρος σε κάτι. Μην φοβάστε τις νέες προσεγγίσεις.

Μάθημα 3: Πρέπει να πιστέψετε στο προϊόν σας. Μερικές φορές νομίζετε ότι δεν κάνατε κάτι πολύ καλά και στη συνέχεια οι πελάτες σας σας δείχνουν ότι δεν είναι αλήθεια.

Μάθημα 4: Πρέπει να ξέρετε πώς να συνδεθείτε με τους σωστούς ανθρώπους. Μερικές φορές μπορεί να βρεθείτε γύρω από ανθρώπους που σας οδηγούν σε λάθος δρόμο.

Μάθημα 5: Είναι σημαντικό να γνωρίζετε πώς να εστιάζετε και να παίρνετε αποφάσεις - να κάνετε τα πράγματα με τον δικό σας τρόπο μερικές φορές. Μην φοβάστε να εμπιστευτείτε τον εαυτό σας, παρά το γεγονός ότι διδάσκεστε διαφορετικά από κάποιον.

Μάθημα 6: Όταν πρόκειται για επαγγελματικές σχέσεις, η φράση «μην κάνεις δουλειές με τους φίλους σου» είναι αρκετά ακριβής.

2.2. Janez Gorenšek

Ινστιτούτο Εφαρμοσμένης Μυκητολογίας και Βιοτεχνολογίας (IAMB Institute) - Ιδρυτής και διευθυντής

2.2.1. Μπορείτε να μοιραστείτε μια επιτυχημένη εμπειρία σας; Ποιος ήταν ο σημαντικότερος παράγοντας που σας οδήγησε στην επίτευξη αυτής της επιτυχίας;

Η επιτυχημένη εμπειρία είναι συνεχής. Περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός ολιστικού συστήματος, ενός συνεργειακού συστήματος συμπληρωμάτων διατροφής. Έχω πουλήσει τα περισσότερα από τα προϊόντα μου στη Γερμανία, η ιατρική εκεί δεν έχει κανένα πρόβλημα με τέτοια προϊόντα. Είναι επίσης δυνατό να πραγματοποιηθεί εναλλακτική θεραπεία για άτομα που δεν ανταποκρίνονται καλά στην συμβατική θεραπεία – αναλαμβάνω τέτοιες περιπτώσεις. Μπορείτε να θεραπεύσετε επίσημα άτομα με μανιτάρια με τη βοήθεια ογκολόγων στη Γερμανία. Για να δείτε θετικά αποτελέσματα σε ένα μεγαλύτερο δείγμα ανθρώπων, τότε δεν χρειάζεται να κάνετε μάρκετινγκ – το προϊόν απλώς πουλάει τον εαυτό του. Έχω αναπτύξει διαδικασίες και δόσεις, πρωτόκολλα, κλπ, in vivo για την εξαγωγή φαρμακευτικών ουσιών από μανιτάρια.

Ένας σημαντικός παράγοντας ώθησης για τους ανθρώπους να ασχοληθούν με τέτοια πράγματα - τα πράγματα που απορρίπτει η επικρατούσα ιατρική - είναι ότι μπορείτε να βοηθήσετε τους ανθρώπους να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής τους.

Ένας σημαντικός παράγοντας επιτυχίας για μένα ήταν να έρθω σε επαφή με έναν ιδιοκτήτη μιας ολιστικής κλινικής στη Γερμανία – έναν Σλοβένο που είχε προσωπική εμπειρία με το προϊόν. Εκτός από αυτό, οι παράγοντες επιτυχίας είναι εσωτερικοί – κίνητρα, ικανοποίηση από την εργασία, εσωτερική ώθηση.

2.2.2. Ποιο ήταν το σημείο καμπής (επίτευγμα, ορόσημο, γεγονός κ.λπ.) μετά από μια δύσκολη διαδρομή που σας έκανε να θεωρείτε τον εαυτό σας επιτυχημένο; Πώς αντιμετωπίσατε την πιθανή έλλειψη κινήτρων στην πορεία;

Η μεγαλύτερη επιτυχία για μένα ήταν να καθιερωθώ σε αυτό το περιβάλλον γιατί υπήρχε αντίδραση στην αρχή. Αλλά αυτό το τοπικό περιβάλλον με καλωσόρισε τελικά και με στηρίζει. Οι άνθρωποι βλέπουν αυτό που κάνουμε ως κάτι καλό.

Δεν υπήρχε έλλειψη κινήτρων. Στην πραγματικότητα, τα εμπόδια και οι αρνητικές απόψεις των ανθρώπων μου έδωσαν μια επιπλέον ώθηση.

2.2.3. Ποια εμπόδια αντιμετωπίσατε σε ένα επιτυχημένο έργο ή στόχο και πώς αντιμετωπίσατε αυτά τα εμπόδια; Ποια είναι μερικά από τα πιο σημαντικά μαθήματα που πήρατε κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας;

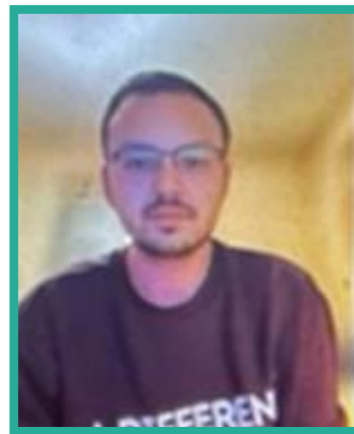
Το πρώτο εμπόδιο που αντιμετώπισα ήταν η απόκτηση του κτιρίου. Λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, η τράπεζα απέρριψε τη χρηματοδότηση. Πρωτίστως, ωστόσο, τα εμπόδια ήταν η αντίσταση από το περιβάλλον – προκαταλήψεις και ψέματα, για να είμαστε πιο συγκεκριμένοι. Κατάφερα να ξεπεράσω αυτά τα εμπόδια πιστεύοντας στον εαυτό μου και όντας επίμονος, αποφασισμένος. Τότε μπόρεσα να πείσω τους ανθρώπους. Άρχισαν να έρχονται σε μένα για συμβουλές και βοήθεια όταν αντιμετώπιζαν κάποια ασθένεια. Συνειδητοποίησαν ότι τους βοηθούσα.

Θέλω να πιστεύω ότι βλέπω αυτό που οι άλλοι δεν βλέπουν. Αγοράζω ένα μηχάνημα που δεν είναι σε άριστη κατάσταση και το διορθώνω μόνος μου. Προσπαθώ για βελτιστοποίηση – πολλά μπορούν να γίνουν με λίγη ενέργεια. Δεν πρέπει να υπάρχουν λάθη, θέλω να έχω αξιόπιστους, αλλά όχι πάρα πολλούς συναδέλφους. Δεν χρειάζομαι μάρκετινγκ. Ένα καλό προϊόν πωλείται μόνο του επειδή οι άνθρωποι βλέπουν ότι λειτουργεί και μοιράζονται τις εμπειρίες τους.

Είναι σημαντικό να οικοδομήσουμε μια κοινοπραξία για να φέρουμε ποιοτικάμανιτάρια στις ομάδες-στόχους - να διδάξουμε στους ανθρώπους πώς να χρησιμοποιούν σωστά τα μανιτάρια στο μαγείρεμα.

3. Ιστορίες από την Ελλάδα

3.1. Σακελλαρόπουλος Νίκος

Sakellariopoulos Οργανικές φάρμες

3.1.1. Μπορείτε να μοιραστείτε μια επιτυχημένη εμπειρία σας; Ποιος ήταν ο σημαντικότερος παράγοντας που σας οδήγησε στην επίτευξη αυτής της επιτυχίας;

Μία από τις επιτυχημένες εμπειρίες μας, με την εταιρεία μας, ήταν να λάβουμε πάνω από 833 διεθνή βραβεία για τα βιολογικά ελαιόλαδα και ελιές μας. Παρά το γεγονός ότι ξεκινήσαμε σε μια εποχή που η βιολογική γεωργία δεν ήταν γνωστή στην Ελλάδα, επιμείναμε και τελικά κερδίσαμε την αναγνώριση στην παγκόσμια σκηνή για την εξαιρετική ποιότητα των προϊόντων μας.

Ο σημαντικότερος παράγοντας που μας οδήγησε σε αυτή την επιτυχία ήταν η ακλόνητη δέσμευσή μας στην ποιότητα και την καινοτομία. Επενδύσαμε στην έρευνα για τον εντοπισμό συστατικών που μπορούν να δράσουν προστατευτικά για την υγεία, όπως οι πολυφαινόλες και η ελαιοκανθάλη, που διαφοροποίησαν τα προϊόντα μας στην αγορά. Επιπλέον, η αφοσίωσή μας στις πρακτικές βιολογικής γεωργίας και στις βιώσιμες μεθόδους παραγωγής εξασφάλισαν την υψηλή ποιότητα των ελιών και των ελαίων μας, με απήχηση στους καταναλωτές που προσέχουν την υγεία τους σε όλο τον κόσμο. Η υψηλή περιεκτικότητα σε πολυφαινόλες στις ελιές μας και η άφθονη ελαιοκανθάλη στο ελαιόλαδο μας είναι βασικά συστατικά που ενισχύουν τα οφέλη για την υγεία, ενισχύοντας περαιτέρω τη φήμη μας για ανώτερη ποιότητα.

3.1.2. Ποιο ήταν το σημείο καμπής (επίτευγμα, ορόσημο, γεγονός κ.λπ.) μετά από μια δύσκολη διαδρομή που σας έκανε να θεωρείτε τον

Χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι μόνο των συντακτών και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

εαυτό σας επιτυχημένο; Πώς αντιμετωπίσατε την πιθανή έλλειψη κινήτρων στην πορεία;

Το ορόσημο που σημάδεψε την επιτυχία μας μετά από μια δύσκολη διαδρομή ήταν η στιγμή που αρχίσαμε να λαμβάνουμε διεθνή αναγνώριση και βραβεία για τις βιολογικές ελιές και τα λάδια μας. Χρόνια αφοσίωσης στη βιολογική γεωργία, την καινοτομία και την ποιότητα έχουν αναγνωριστεί παγκοσμίως, υποστηρίζοντας τις προσπάθειές μας και επιβεβαιώνοντας τη θέση μας ως ηγέτες του κλάδου. Αυτή η αναγνώριση πρόσφερε μια αίσθηση υπερηφάνειας στην οικογένειά μας, και μας έκανε να θεωρούμε τους εαυτούς μας επιτυχημένους στην αποστολή μας να παράγουμε βιολογικά προϊόντα υψηλής ποιότητας. Επιπλέον, η συνεργασία μας με αναγνωρισμένα ιδρύματα, όπως τα πανεπιστήμια του Χάρβαρντ και του Γέιλ, σε κλινικές μελέτες για το ελαιόλαδο ήταν καθοριστική για την ανάδειξη των οφελών για την υγεία των προϊόντων μας.

Αντλήσαμε έμπνευση από το πάθος μας για τη βιολογική γεωργία και τη δέσμευσή μας να παράγουμε υγιεινά και βιώσιμα προϊόντα. Επιπλέον, ο καθορισμός σαφών στόχων και ορόσημων παρείχε μια αίσθηση κατεύθυνσης και σκοπού, διατηρώντας τα κίνητρα μας σε δύσκολες στιγμές. Το υποστηρικτικό δίκτυο οικογένειας, εργαζομένων και συναδέλφων παρείχε επίσης ενθάρρυνση και κίνητρο να ξεπεράσουμε στα εμπόδια. Επιπλέον, οι μικρές νίκες στην πορεία και το όραμά μας για την επιχείρηση, μας βοήθησε να παραμείνουμε συγκεντρωμένοι και στοχοπροσηλωμένοι, παρά τις προκλήσεις που αντιμετωπίσαμε.

3.1.3. Ποια εμπόδια αντιμετωπίσατε σε ένα επιτυχημένο έργο ή στόχο και πώς αντιμετωπίσατε αυτά τα εμπόδια; Ποια είναι μερικά από τα πιο σημαντικά μαθήματα που πήρατε κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας;

Στη διαδρομή μας προς την επιτυχία, αντιμετωπίσαμε αρκετά εμπόδια. Μια σημαντική πρόκληση ήταν η αντίσταση της αγοράς στα βιολογικά προϊόντα. Για να ξεπεράσουμε αυτό το εμπόδιο, εστιάσαμε στην εκπαίδευση των καταναλωτών σχετικά με τα οφέλη της βιολογικής γεωργίας και την ανώτερη ποιότητα των προϊόντων μας μέσω εκστρατειών μάρκετινγκ, γευσισγνωσίας και συμμετοχής σε εκδηλώσεις του κλάδου. Καθώς η αγορά βιολογικών τροφίμων μεγάλωνε, ο ανταγωνισμός εντάθηκε. Διαφοροποιηθήκαμε εστιάζοντας στην καινοτομία, την ποιότητα και τη βιωσιμότητα και χτίζοντας ισχυρές σχέσεις με τους πελάτες και τους διανομείς μας. Μέσω αυτών των στρατηγικών, αντιμετωπίσαμε τις προκλήσεις και συνεχίσαμε να ευδοκιμούμε στον κλάδο της βιολογικής γεωργίας.

Η επιτυχία απαιτεί συχνά επιμονή για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και των αποτυχιών. Ως εκ τούτου, έχουμε αφοσιωθεί στους στόχους και το όραμά μας, ακόμη και όταν προκύπτουν εμπόδια. Η καινοτομία είναι ζωτικής σημασίας σε μια ανταγωνιστική αγορά και επομένως βελτιώνουμε συνεχώς τα προϊόντα και τις διαδικασίες μας ώστε να ανταποκρίνονται στις εξελισσόμενες απαιτήσεις των καταναλωτών και στα πρότυπα του κλάδου. Η οικοδόμηση ισχυρών σχέσεων με τους πελάτες είναι ζωτικής σημασίας. Λαμβάνουμε υπόψη τα σχόλιά τους, ανταποκρινόμαστε στις ανάγκες τους μέσα από εξαιρετικά προϊόντα. Προσαρmozόμαστε συνεχώς στις τάσεις της αγοράς, τις ρυθμιστικές αλλαγές και άλλους εξωτερικούς παράγοντες για να παραμείνουμε ανταγωνιστικοί. Αυτά τα μαθήματα ήταν κρίσιμα στο ταξίδι μας προς την επιτυχία.

3.2. Περγαντάς Παναγιώτης

Bioapplications Ltd

3.2.1. Μπορείτε να μοιραστείτε μια επιτυχημένη εμπειρία σας; Ποιος ήταν ο σημαντικότερος παράγοντας που σας οδήγησε στην επίτευξη αυτής της επιτυχίας;

Μία από τις αξιοσημείωτες επιτυχίες μας αφορούσε την ανάπτυξη και την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου μοντέλου για την πρόβλεψη της εξάπλωσης των ασθενειών που μεταδίδονται από τα κουνούπια. Αυτό το μοντέλο ενσωμάτωσε περιβαλλοντικά, επιδημιολογικά, εντομολογικά και κοινωνικά δεδομένα, αξιοποιώντας σύγχρονες τεχνολογίες, όπως η τηλεματική, η χημική ανάλυση και τα συστήματα γεωγραφικών πληροφοριών (GIS). Μέσω της συνεργασίας με ερευνητικούς φορείς και επιστημονικά ιδρύματα, μπορέσαμε να βελτιώσουμε και να επικυρώσουμε την ακρίβεια του μοντέλου.

Οι πιο σημαντικοί παράγοντες που οδήγησαν στην επιτυχία του μοντέλου πρόβλεψης ασθενειών ήταν η δέσμευση μας στην επιστήμη, η καινοτομία και η συνεργασία. Συγκεντρώνοντας μια ομάδα

εξαιρετικά εξειδικευμένων επιστημόνων και προσωπικού με διαφορετική τεχνογνωσία, μπορέσαμε να αναπτύξουμε μια ολιστική προσέγγιση που αντιμετώπιζε τους περίπλοκους παράγοντες που επηρεάζουν τη μετάδοση ασθενειών από τα κουνούπια. Η αφοσίωσή μας στη συνεχή μάθηση και βελτίωση, σε συνδυασμό με τεχνολογία και εγκαταστάσεις αιχμής, μας επέτρεψαν να ξεπεράσουμε τις προκλήσεις και να προσφέρουμε μια λύση που παρείχε πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο για την εξάπλωση της νόσου, συμβάλλοντας τελικά σε βελτιωμένα αποτελέσματα για τη δημόσια υγεία.

3.2.2. Ποιο ήταν το σημείο καμπής (επίτευγμα, ορόσημο, γεγονός κ.λπ.) μετά από μια δύσκολη διαδρομή που σας έκανε να θεωρείτε τον εαυτό σας επιτυχημένο; Πώς αντιμετωπίσατε την πιθανή έλλειψη κινήτρων στην πορεία;

Σημαντικό επίτευγμα για εμάς ήταν, μετά από χρόνια αφοσιωμένης έρευνας και ανάπτυξης, η εφαρμογή με επιτυχία του μοντέλου πρόβλεψης ασθενειών σε συνεργασία με ερευνητικούς φορείς και επιστημονικά ιδρύματα. Αυτό το ορόσημο σηματοδότησε το αποκορύφωμα των εκτεταμένων προσπάθειών για την ενσωμάτωση διαφόρων πηγών δεδομένων και τεχνολογιών σε ένα ολοκληρωμένο εργαλείο για την καταπολέμηση των ασθενειών που μεταδίδονται από τα κουνούπια. Το να δούμε το μοντέλο μας σε δράση, να παρέχουμε πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο και να συνεισφέρουμε σε προληπτικές προσπάθειες ελέγχου των νόσων, ήταν μια καθοριστική στιγμή που νιώσαμε επιτυχημένοι.

Σε όλη τη διαδρομή μας, αντιμετωπίσαμε προκλήσεις και αποτυχίες που δοκίμασαν τις αποφάσεις μας. Σε στιγμές έλλειψης κινήτρων, αντλήσαμε έμπνευση από την αποστολή μας να βελτιώσουμε τη δημόσια υγεία και τη διαχείριση του περιβάλλοντος στην Ελλάδα. Υπενθυμίσαμε τον αντίκτυπο που θα μπορούσε να έχει η εργασία μας στις κοινότητες, παρακινώντας μας να επιμείνουμε στις δυσκολίες. Επιπλέον, η δημιουργία ενός υποστηρικτικού ομαδικού περιβάλλοντος, μας βοήθησε να παραμείνουμε κινητοποιημένοι και συγκεντρωμένοι στους στόχους μας. Οι μικρές νίκες στην πορεία μας λειτούργησαν ως κίνητρο να συνεχίσουμε να προχωράμε μπροστά παρά τα εμπόδια.

Έχουμε πάντα υπόψη μας αυτές τις γραμμές από το ποίημα του Καβάφη Ιθάκη:

«Τους Λαιστρυγόνες και τους Κύκλωπας,

τον θυμωμένο Ποσειδώνα μη φοβάσαι,

τέτοια στον δρόμο σου ποτέ σου δεν θα βρεις,

αν μέν' η σκέψις σου υψηλή, αν εκλεκτή

συγκίνησις το πνεύμα και το σώμα σου αγγίζει.»

Αυτά τα λόγια μας υπενθυμίζουν να παραμένουμε συγκεντρωμένοι, εμπνευσμένοι και ανθεκτικοί, ενθαρρύνοντάς μας να επιδιώξουμε τους στόχους μας με πάθος και αποφασιστικότητα, ανεξάρτητα από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε.

3.2.3. Ποια εμπόδια αντιμετωπίσατε σε ένα επιτυχημένο έργο ή στόχο και πώς αντιμετωπίσατε αυτά τα εμπόδια; Ποια είναι μερικά από τα πιο σημαντικά μαθήματα που πήρατε κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας;

Οι γραφειοκρατικές διαδικασίες των ελληνικών κρατικών υπηρεσιών μπορεί να είναι χρονοβόρες και πολύπλοκες. Η διασφάλιση εγκρίσεων και χρηματοδότησης για ερευνητικά έργα ή παρεμβάσεις μεγάλης κλίμακας απαιτούν διάφορα στάδια, κανονισμούς και διαδικασίες που έχουν θεσπίσει οι κυβερνητικές αρχές. Επίσης, ο εντοπισμός ερευνητικών φορέων, πανεπιστημίων ή άλλων οργανισμών με παρόμοια νοοτροπία με τη δικιά μας, όπως τη δέσμευση στη καινοτομία στη δημόσια υγεία και τη διαχείριση του περιβάλλοντος δεν είναι απλή διαδικασία. Η οικοδόμηση εμπιστοσύνης και η δημιουργία αμοιβαίων επωφελών συνεργασιών απαιτεί χρόνο, προσπάθεια και κοινές αξίες. Παρά τις προκλήσεις αυτές, η επιτυχία της Bioapplications στη συνεργασία με τις κρατικές υπηρεσίες και στην εύρεση συνεργατών με παρόμοια νοοτροπία αποδεικνύει την ικανότητά της να ξεπερνά τα εμπόδια μέσω της επιμονής, της διπλωματίας και της δέσμευσης σε κοινούς στόχους. Επιδεικνύοντας την αξία της τεχνογνωσίας, της τεχνολογίας και της προσέγγισής της, μπορεί να δημιουργήσει παραγωγικές συνεργασίες που προάγουν την αποστολή της στον αποτελεσματικό έλεγχο των κουνουπιών και την επιτήρηση ασθενειών στην Ελλάδα.

Η επιτυχία εξαρτάται από την αποτελεσματική συνεργασία με ειδικούς από διάφορους τομείς, τονίζοντας τη σημασία της ομαδικής εργασίας και της διεπιστημονικής συνεργασίας. Η ευελιξία και η προσαρμοστικότητα είναι απαραίτητες όταν ασχολούμαστε με πολύπλοκα έργα, επιτρέποντάς μας να προσαρμοστούμε στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις και στις απρόβλεπτες προκλήσεις. Η καινοτομία αντιμετωπίζει συχνά δυσκολίες, αλλά η επιμονή και η αποφασιστικότητα είναι ζωτικής σημασίας για την υπέρβαση των εμποδίων και την υλοποίηση μακροπρόθεσμων στόχων. Η υιοθέτηση μιας κουλτούρας συνεχούς μάθησης και βελτίωσης μας δίνει τη δυνατότητα να παραμένουμε ενήμεροι για τις εξελίξεις στην τεχνολογία και την επιστημονική γνώση, οδηγώντας στην καινοτομία και την αριστεία. Η σαφής και ανοιχτή επικοινωνία προωθεί τη συνεργασία, διευκολύνει την επίλυση προβλημάτων και διασφαλίζει την ευθυγράμμιση των στόχων και των προσδοκιών μεταξύ των μελών της ομάδας και των ενδιαφερομένων. Η τήρηση των δεοντολογικών

Χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι μόνο των συντακτών και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

προτύπων και η συμμόρφωση με τους κανονισμούς είναι αδιαπραγμάτευτη, υπογραμμίζοντας τη σημασία της ακεραιότητας και της υπευθυνότητας στο έργο μας. Η αναγνώριση καθώς και τα επιτεύγματα μας, όσο μικρά κι αν είναι, ενισχύουν το ηθικό, καλλιεργώντας ένα θετικό ομαδικό περιβάλλον. Λαμβάνοντας υπόψη αυτά τα μαθήματα, συνεχίζουμε να αντιμετωπίζουμε τις προκλήσεις και να πραγματοποιούμε την αποστολή μας με αποφασιστικότητα, αντοχή και δέσμευση για αριστεία.

4. Ιστορίες από την Κροατία

4.1. Manuela Panić

NADES Design

4.1.1. Μπορείτε να μοιραστείτε μια επιτυχημένη εμπειρία σας; Ποιος ήταν ο σημαντικότερος παράγοντας που σας οδήγησε στην επίτευξη αυτής της επιτυχίας;

Το NADES Design (<https://nades-design.hr/>) προέρχεται από τη Σχολή Τεχνολογίας Τροφίμων και Βιοτεχνολογίας που εδρεύει στο Πανεπιστήμιο του Ζάγκρεμπ. Η ερευνητική ομάδα, με επικεφαλής την καθηγήτρια Ivana Radojčić Redonniković, PhD, περιλαμβάνει ως βασικά μέλη της ομάδας, την Καθηγήτρια Marina Cvjetko Bubalo, PhD και την Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Kristina Radošević, PhD. Υποστηρίζονται από τους μεταδιδακτορικούς ερευνητές και διδακτορικούς φοιτητές Marijan Logarušić, Mia Radović, Martina Bagović και Anja Damjanović. Αυτή η ομάδα εργάζεται στον τομέα της πράσινης χημείας για περισσότερα από 10 χρόνια. Μέχρι σήμερα, η συνεισφορά τους στην ακαδημαϊκή κοινότητα περιλαμβάνει πάνω από 40 ερευνητικές εργασίες που κατατάσσονται στο κορυφαίο 1% των έργων με τις περισσότερες αναφορές στην κατηγορία της πράσινης τεχνολογίας. Μετά από χρόνια έρευνας και ανάπτυξης, μια βιομηχανική ανάγκη μας οδήγησε στην επιχειρηματικότητα, όπου εγώ, ως μεταδιδακτορικός φοιτητής εκείνη την εποχή, έκανα ένα βήμα.

Πέρα από τη δέσμευση της ομάδας στην ανάπτυξη τεχνολογίας, το κλειδί για την επιτυχία της εκκίνησης είναι το υπάρχον πρόβλημα στην αγορά. Στην περίπτωσή μας, οι διαλύτες με βάση το πετρέλαιο εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται παγκοσμίως στη βιομηχανία και είναι υπεύθυνοι για

περισσότερο από το 60% όλων των βιομηχανικών εκπομπών. Ο παγκόσμιος στόχος είναι να βρούμε πράσινες εναλλακτικές λύσεις για αυτούς τους διαλύτες και να μειώσουμε τις εκπομπές του CO₂ έως το 2030. Αυτή ήταν και η αποστολή μας. Αναπτύξαμε 100% πράσινους βιοδιαλύτες, που ονομάζονται διαλύτες NADES. Αυτοί οι διαλύτες είναι μείγματα δύο τουλάχιστον φυσικών συστατικών και έχουν εφαρμογές σε διάφορους βιομηχανικούς τομείς. Αφού λάβαμε το πρώτο μας email από τη βιομηχανία, εγγραφήκαμε στην εκπαίδευση σε θερμοκοιτίδες νεοφυών επιχειρήσεων. Αυτές οι θερμοκοιτίδες, εκτός από την εκπαίδευση, ανοίγουν τις πόρτες στη δικτύωση και την οικονομική υποστήριξη για την περαιτέρω ανάπτυξη των τελικών προϊόντων μας.

4.1.2. Ποιο ήταν το σημείο καμπής (επίτευγμα, ορόσημο, γεγονός κ.λπ.) μετά από μια δύσκολη διαδρομή που σας έκανε να θεωρείτε τον εαυτό σας επιτυχημένο; Πώς αντιμετωπίσατε την πιθανή έλλειψη κινήτρων στην πορεία;

Συνεχής οικονομική υποστήριξη για την εισαγωγή των προϊόντων στην αγορά, μετά την οποία έχουμε στη διάθεσή μας 2 χρόνια για να δούμε εάν το προϊόν μας θα καθιερωθεί στην αγορά μετά την κυκλοφορία του. Αυτή η φάση είναι κρίσιμη, καθώς απαιτεί ένα παράθυρο 2 ετών για την αξιολόγηση της αποδοχής της αγοράς και της βιωσιμότητας του προϊόντος.

Η εκκίνηση μιας νεοφυούς επιχείρησης είναι ένα τρενάκι συναισθημάτων, που περιλαμβάνει πολλές ανατροπές. Ωστόσο, έχετε πάντα μέντορες για να σας υποστηρίξουν και με κάποιο τρόπο να βρείτε το κίνητρο και την οικονομική υποστήριξη για να συνεχίσετε. Επιπλέον, δεν πρέπει να φοβάστε την αποτυχία γιατί, τελικά, μόνο μερικά ερευνητικά έργα θα δουν το φως της δημοσιότητας στην αγορά. Μια νεοφυής επιχείρηση θα πρέπει να δοκιμάσει το προϊόν στην αγορά για να διασφαλίσει ότι το προϊόν ταιριάζει στην αγορά. Αυτό το βήμα είναι κρίσιμο για τον προσδιορισμό της βιωσιμότητας ενός έργου.

4.1.3. Ποια εμπόδια αντιμετωπίσατε σε ένα επιτυχημένο έργο ή στόχο και πώς αντιμετωπίσατε αυτά τα εμπόδια; Ποια είναι μερικά από τα πιο σημαντικά μαθήματα που πήρατε κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας;

Οι προκλήσεις περιλαμβάνουν την ανάγκη για συνεχή χρηματοδότηση και πλοήγηση στο συναισθηματικό τρενάκι της ύπαρξης μιας νεοφυούς επιχείρησης. Η διαχείριση αυτών έγινε μέσω καθοδήγησης, οικονομικής υποστήριξης και ενός ανθεκτικού νου. Επιπλέον, η διαχείριση της

πνευματικής ιδιοκτησίας (ΔΠΙ) και η διασφάλιση της πνευματικής ιδιοκτησίας έθεταν σημαντικές προκλήσεις. Για να τα αντιμετωπίσω αυτά, ανέλαβα μια μελέτη διάρκειας 1 έτους για να εμβαθύνω την κατανόησή μου για τα ζητήματα της ΔΠΙ. Επεκτείναμε επίσης το δίκτυο υποστήριξής μας για να συμπεριλάβουμε μέντορες και συνεργάτες που ειδικεύονται στο μάρκετινγκ, καθώς και να προσλάβουμε εξωτερικούς δικηγόρους παραγωγής και δικηγόρους διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για να προστατεύσουμε τις καινοτομίες μας. Αυτή η ολοκληρωμένη προσέγγιση μας επέτρεψε να ξεπεράσουμε τα εμπόδια αποτελεσματικά.

Τα βασικά μαθήματα περιλαμβάνουν την σημασία της ανταπόκρισης σε μια σαφή ανάγκη της αγοράς, την αξία της καθοδήγησης, και την αξία της κοινότητας στο οικοσύστημα των νεοφυών επιχειρήσεων, καθώς και τον κρίσιμο

4.2. Dario Šuler

OPG Šuler

4.2.1. Μπορείτε να μοιραστείτε μια επιτυχημένη εμπειρία σας; Ποιος ήταν ο σημαντικότερος παράγοντας που σας οδήγησε στην επίτευξη αυτής της επιτυχίας;

Μια επιτυχημένη εμπειρία που είχαμε ήταν η ίδρυση της οικογενειακής μας φάρμας λεβάντας το 2009. Παρά τις προκλήσεις λόγω της έλλειψης τεχνολογίας και πόρων που διατίθενται για την καλλιέργεια λεβάντας στην τοποθεσία μας, καταφέραμε να ξεπεράσουμε αυτά τα εμπόδια. Μέσω αποτελεσματικής διαχείρισης των εργασιών και αφοσίωσης, παραδώσαμε με επιτυχία τα προϊόντα μας στους πελάτες μετά από λίγες μόνο συγκομιδές. Στις αρχές του 2020, επεκτείναμε την οικογενειακή επιχείρηση εστιάζοντας στη δημιουργία μιας φάρμας ECO κυδωνιών. Αξιοποιώντας την προηγούμενη εμπειρία μας στη γεωργία και τη διαθέσιμη μηχανοποίηση, υποβάλαμε αίτηση για ένα

έργο που υποστηρίζεται από την ΕΕ και φυτέψαμε με επιτυχία περισσότερα από 1600 δέντρα κυδωνιών ECO.

Ο πιο σημαντικός παράγοντας που μας οδήγησε στην επιτυχία ήταν η ικανότητά μας να προσαρμοστούμε και να καινοτομήσουμε και η αποφασιστικότητά μας να ξεπεράσουμε τα εμπόδια και να πάρουμε τον έλεγχο της μοίρας του έργου μας. Παρά τις προκλήσεις, όπως οι καθυστερήσεις που προκλήθηκαν από έναν προμηθευτή υπεύθυνο για την τοποθέτηση ηλιακών συλλεκτών και συστημάτων άρδευσης νερού, παραμείναμε προνοητικοί και αποφασιστικοί. Αναγνωρίσαμε τους περιορισμούς που αντιμετωπίσαμε και αναζητήσαμε ενεργά τρόπους για να τους ξεπεράσουμε. Αυτή η προθυμία να αναλάβουμε την ευθύνη και να αντιμετωπίσουμε τα ζητήματα κατά μέτωπο, μας έδωσε τη δυνατότητα να προχωρήσουμε και να ολοκληρώσουμε με επιτυχία το έργο. Εφαρμόζοντας την αυτοματοποίηση και δημιουργώντας μια ασφαλή πελατειακή βάση, καταφέραμε να οικοδομήσουμε ένα βιώσιμο επιχειρηματικό μοντέλο σε ένα κατά τα άλλα απαιτητικό περιβάλλον. Η βοήθεια που ήρθε από τα μέλη της οικογένειάς μας ήταν ζωτικής σημασίας.

4.2.2. Ποιο ήταν το σημείο καμπής (επίτευγμα, ορόσημο, γεγονός κ.λπ.) μετά από μια δύσκολη διαδρομή που σας έκανε να θεωρείτε τον εαυτό σας επιτυχημένο; Πώς αντιμετωπίσατε την πιθανή έλλειψη κινήτρων στην πορεία;

Μια σημαντική καμπή στην πορεία μας συνέβη όταν χάσαμε τραγικά ένα μέλος της οικογένειας που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη διαχείριση διαφόρων πτυχών της φάρμας μας με τη λεβάντα, από τη συντήρηση του εξοπλισμού μέχρι τις οργανωτικές εργασίες. Παρά αυτή τη βαθιά απώλεια, επιμείναμε και συγκεντρωθήκαμε ως οικογένεια για να διατηρήσουμε τη φάρμα σε λειτουργία. Αυτή η στιγμή σηματοδότησε μια μετάβαση κατά την οποία συνειδητοποιήσαμε τη δύναμη της ανθεκτικότητας και της αποφασιστικότητάς μας να ξεπεράσουμε τις αντιξοότητες, κάνοντάς μας να θεωρούμε τους εαυτούς μας επιτυχημένους στο να προχωράμε σε μια τόσο δύσκολη περίοδο. Ένα άλλο σημείο καμπής σημειώθηκε όταν ολοκληρώσαμε τη γραφειοκρατική διαδικασία για το έργο που υποστηρίζεται από την ΕΕ. Αν και αυτό το διοικητικό ορόσημο μπορεί να φαίνεται αδιάφορο, αντιπροσώπευε ένα σημαντικό επίτευγμα για εμάς, λαμβάνοντας υπόψη τις προκλήσεις που αντιμετωπίσαμε στην πορεία. Ένα αξιοσημείωτο εμπόδιο ήταν η καθυστέρηση που προκλήθηκε από έναν προμηθευτή υπεύθυνο για την τοποθέτηση ηλιακών συλλεκτών και συστημάτων άρδευσης. Ωστόσο, αντί να επιτρέψουμε αυτή την οπισθοδρόμηση να ανατρέψει την πρόοδό μας, αναλάβαμε τον έλεγχο της κατάστασης, απομακρύνοντας τον προμηθευτή και αναλαμβάνοντας μόνοι μας την

εγκατάσταση. Αυτή η αποφασιστική ενέργεια σηματοδότησε ένα κομβικό σημείο, όπου συνειδητοποιήσαμε την ικανότητά μας να ξεπερνάμε τα εμπόδια και να κατευθύνουμε το έργο μας προς την επιτυχία.

Παραδόξως, η έλλειψη κινήτρων δεν ήταν σημαντικό ζήτημα για εμάς σε όλη τη διάρκεια της πορείας μας. Παρά το γεγονός ότι αντιμετωπίζουμε πολλά εμπόδια και αποτυχίες, το πάθος μας για την καλλιέργεια λεβάντας και η δέσμευσή μας να τιμούμε την κληρονομιά του μέλους της οικογένειάς μας χρησίμευσαν ως σταθερές πηγές έμπνευσης. Επιπλέον, το ισχυρό αίσθημα του σκοπού και η κοινή ευθύνη μέσα στην οικογένειά μας διατήρησαν τα κίνητρά μας ισχυρά και εμάς επικεντρωμένους στην επίτευξη των στόχων μας, ακόμη και στις πιο δύσκολες στιγμές.

4.2.3. Ποια εμπόδια αντιμετωπίσατε σε ένα επιτυχημένο έργο ή στόχο και πώς αντιμετωπίσατε αυτά τα εμπόδια; Ποια είναι μερικά από τα πιο σημαντικά μαθήματα που πήρατε κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας;

Ένα από τα κύρια εμπόδια που συναντήσαμε στο επιτυχημένο έργο μας στην καλλιέργεια λεβάντας ήταν η έλλειψη διαθέσιμων πόρων και τεχνογνωσίας στην περιοχή μας. Ως πρωτοπόροι στην περιοχή μας, έπρεπε να βασιστούμε στη δική μας δημιουργικότητα και εφευρετικότητα για να ξεπεράσουμε αυτήν την πρόκληση. Για παράδειγμα, η απουσία υπάρχουσας τεχνολογίας για εργασίες, όπως το κλάδεμα λουλουδιών λεβάντας, μας ώθησε να αναπτύξουμε τις δικές μας λύσεις, ωθώντας μας να γίνουμε πιο καινοτόμοι στην προσέγγισή μας. Στο επιτυχημένο έργο μας για τη δημιουργία μιας φάρμας κυδωνιών ECO, ένα από τα κύρια εμπόδια που συναντήσαμε ήταν η καθυστέρηση που προκλήθηκε από έναν προμηθευτή που ήταν υπεύθυνος για την τοποθέτηση ηλιακών συλλεκτών και συστημάτων άρδευσης νερού. Αντί να επιτρέψουμε σε αυτό το εμπόδιο να αναχαιτίσει την πρόοδό μας, λάβαμε προληπτικά μέτρα για την αντιμετώπιση του ζητήματος. Πήραμε τη δύσκολη απόφαση να απομακρύνουμε τον προμηθευτή και αναλάβαμε μόνοι μας την εγκατάσταση, επιδεικνύοντας την ικανότητά μας να προσαρμοστούμε και να ξεπεράσουμε τις προκλήσεις.

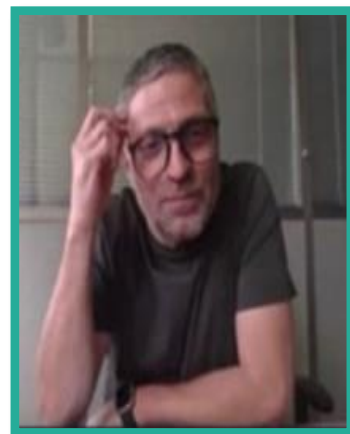
Μέσα από αυτή τη διαδικασία, πήραμε αρκετά σημαντικά μαθήματα. Πρώτον, συνειδητοποιήσαμε τη σημασία του να πάρουμε τον έλεγχο της μοίρας μας και να μην βασιζόμαστε αποκλειστικά σε εξωτερικούς παράγοντες. Αναλαμβάνοντας αποφασιστικά μέτρα και την ευθύνη για την εγκατάσταση κρίσιμων συστημάτων, μπορέσαμε να διατηρήσουμε το έργο σε καλό δρόμο και να διασφαλίσουμε την επιτυχία του. Επιπλέον, αυτή η εμπειρία ενίσχυσε την αξία της επιμονής και της προσαρμοστικότητας απέναντι στις αντιξοότητες. Παρά τις αποτυχίες, παραμείναμε ανθεκτικοί και ευέλικτοι και τελικά αναδειχθήκαμε πιο δυνατοί και πιο αποφασισμένοι να πετύχουμε τους στόχους

Χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι μόνο των συντακτών και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

μας. Επιπλέον, συνειδητοποιήσαμε τη σημασία της υπομονής στην αντιμετώπιση τόσο των μελών της ομάδας όσο και των πελατών. Η καλλιέργεια της υπομονής μας επέτρεψε να αντιμετωπίζουμε τις προκλήσεις με ανθεκτικότητα και κατανόηση, καλλιεργώντας ισχυρότερες σχέσεις και συμβάλλοντας τελικά στην επιτυχία μας μακροπρόθεσμα.

5. Ιστορίες από την Ιταλία

5.1. Andrea Visioni

Επιστήμονας Προ-Αναπαραγωγής και Φυσιολογίας στο ICARDA

5.1.1. Μπορείτε να μοιραστείτε μια επιτυχημένη εμπειρία σας; Ποιος ήταν ο σημαντικότερος παράγοντας που σας οδήγησε στην επίτευξη αυτής της επιτυχίας;

Πριν από ένα χρόνο, προάχθηκα από αναπληρωτής επιστήμονας σε επιστήμονα και τώρα ηγούμαι της δικής μου ερευνητικής ομάδας. Καθώς πάντα ήθελα να εργαστώ στην έρευνα, το να φτάσω σε αυτό το επίπεδο αποτελεί σημαντικό επίτευγμα για μένα.

Χωρίς καμία αμφιβολία, η επιμονή ήταν το πιο σημαντικό πράγμα που με έφερε εκεί. Εργάζομαι σε ένα διεθνές και γεμάτο προκλήσεις περιβάλλον και χωρίς ποιότητα δεν θα είχα πετύχει τον στόχο μου.

5.1.2. Ποιο ήταν το σημείο καμπής (επίτευγμα, ορόσημο, γεγονός κ.λπ.) μετά από μια δύσκολη διαδρομή που σας έκανε να θεωρείτε τον εαυτό σας επιτυχημένο; Πώς αντιμετωπίσατε την πιθανή έλλειψη κινήτρων στην πορεία;

Κατά τη γνώμη μου, εκτός από την επιμονή, υπάρχουν αρκετοί παράγοντες που συνέβαλαν σε αυτά τα τελευταία χρόνια, όπως η δέσμευση, η ικανότητα αντιμετώπισης διαφορετικών ειδών

προβλημάτων, και το πάθος για τη δουλειά μου. Δεν έχω στρατηγική. Οποιαδήποτε πρόκληση είναι διαφορετική από τις άλλες και ως εκ τούτου νομίζω ότι το κίνητρο έρχεται ανά πάσα στιγμή από διαφορετικές πηγές.

5.1.3. Which Ποια εμπόδια αντιμετωπίσατε σε ένα επιτυχημένο έργο ή στόχο και πώς αντιμετωπίσατε αυτά τα εμπόδια; Ποια είναι μερικά από τα πιο σημαντικά μαθήματα που πήρατε κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας;

Νομίζω ότι είναι πολύ σημαντικό να είσαι συγκεντρωμένος, ρεαλιστής, ικανός να παραδεχτείς τα λάθη σου, και να ακούσεις διαφορετικές απόψεις και επικρίσεις. Μερικές φορές είναι επίσης πολύ σημαντικό να κάνεις επανεκκίνηση από το μηδέν εάν χρειαστεί.

5.2. Maria Itria Ibba

Επικεφαλής του Εργαστηρίου Ποιότητας Σιτηρών στο International Maize and Wheat Improvement Centre

5.2.1. Μπορείτε να μοιραστείτε μια επιτυχημένη εμπειρία σας; Ποιος ήταν ο σημαντικότερος παράγοντας που σας οδήγησε στην επίτευξη αυτής της επιτυχίας;

Αυτή τη στιγμή, ανεξάρτητα από το έργο στο οποίο συμμετέχω τώρα και την επιστημονική μου διαδρομή, θεωρώ ότι η πιο επιτυχημένη εμπειρία μου ήταν να καλλιεργήσω ένα ανοιχτό, συνεργατικό, και «ασφαλές» εργασιακό περιβάλλον μέσα στην άμεση ομάδα μου. Το να διευθύνω ένα εργαστήριο που έχει καθιερωθεί στο χώρο, όπως αυτό που επιβλέπω σήμερα, με κυρίως γηγενές προσωπικό, από ένα πολιτιστικό και κοινωνικό υπόβαθρο διαφορετικό από το δικό μου, ήταν αρχικά

τρομακτικό, ειδικά επειδή δεν είχα την απαραίτητη εμπειρία και την κατάλληλη ηλικία για να το κάνω αυτό.

Πώς το πέτυχα αυτό; Δεν είμαι ακόμα σίγουρος, αλλά πιθανώς εν μέρει αυτό που πέτυχα οφείλεται στην προθυμία μου να ακούσω και να αγκαλιάσω τη μοναδική προσέγγιση του καθενός στη δουλειά, συμπεριλαμβανομένης της δικής μου. Σίγουρα υπάρχουν πολλά περιθώρια βελτίωσης, αλλά αυτή τη στιγμή, είμαι στην ευχάριστη θέση να θεωρήσω την ομάδα με την οποία δουλεύω "δική μου", όπου όλοι υποστηρίζουμε ο ένας τον άλλον όσο μπορούμε.

5.2.2. Ποιο ήταν το σημείο καμπής (επίτευγμα, ορόσημο, γεγονός κ.λπ.) μετά από μια δύσκολη διαδρομή που σας έκανε να θεωρείτε τον εαυτό σας επιτυχημένο; Πώς αντιμετωπίσατε την πιθανή έλλειψη κινήτρων στην πορεία;

Πιστεύω ότι η διατήρηση της εστίασης στον τελικό στόχο είναι ο πιο κρίσιμος παράγοντας. Καθ' όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής διαδρομής, είναι σύνηθες να αντιμετωπίζει κανείς διάφορες προσωπικές και επαγγελματικές προκλήσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε αμφιβολίες σχετικά με τη συνέχιση της εργασίας του. Ωστόσο, όταν έχετε έναν σαφή στόχο για το πού θέλετε να είσαστε στο μέλλον ή τον αντίκτυπο που θα θέλατε να έχει η δουλειά σας, επιτρέποντάς να δείτε τη μεγαλύτερη εικόνα, γίνεται ευκολότερο να παραμείνετε παρακινημένοι και αφοσιωμένοι. Αναμφίβολα, η υποστήριξη της ομάδας σας ή τουλάχιστον ενός μέλους της ομάδας, είναι απαραίτητη και μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη διατήρηση των κινήτρων.

Επιπλέον, είναι σημαντικό, αλλά συχνά δύσκολο, να βγάλουμε τον εαυτό μας από τη ζώνη άνεσής μας. Νομίζω ότι είναι φυσικό για όλους να συνηθίσουν σε εργασίες ρουτίνας και διαδικασίες χωρίς να εξετάζουν εναλλακτικές προσεγγίσεις. Η τοποθέτηση του εαυτού μας σε δυσάρεστες καταστάσεις, όπου μπορεί να μην αισθανόμαστε απόλυτα σίγουροι για τις ικανότητές μας μπορεί να είναι ένας από τους πιο σημαντικούς καταλύτες για αλλαγή, κίνητρα και προσωπική ανάπτυξη σύμφωνα με την εμπειρία μου. Οφείλω να ομολογήσω ότι στον τωρινό μου ρόλο, σπάνια βαριέμαι, καθώς κάθε μέρα παρουσιάζει απρόσμενες προκλήσεις και ευκαιρίες. Με την πάροδο του χρόνου, έμαθα να βλέπω (ή τουλάχιστον να προσπαθώ) αυτές τις προκλήσεις θετικά και να τις αγκαλιάζω ως ευκαιρίες για προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη.

5.2.3. Ποια εμπόδια αντιμετωπίσατε σε ένα επιτυχημένο έργο ή στόχο και πώς αντιμετωπίσατε αυτά τα εμπόδια; Ποια είναι μερικά από τα πιο σημαντικά μαθήματα που πήρατε κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας;

Έχω συναντήσει αρκετά εμπόδια σε διάφορα έργα που κυμαίνονται από τεχνικές προκλήσεις, όπου έπρεπε να ηγηθώ επιστημονικών καθηκόντων για τα οποία δεν ένιωθα απόλυτα σίγουρος, έως περιορισμούς στον προϋπολογισμό. Επιπλέον, οι συναντήσεις και αλληλεπιδράσεις με συναδέλφους μπορεί να παρουσιάζουν δυσκολίες, λόγω της δυναμικής ισχύος, των ποικίλων ενδιαφερόντων, και του ανταγωνισμού, μεταξύ άλλων παραγόντων.

Σε κάθε περίπτωση, πιστεύω ότι η πιο σημαντική προσέγγιση, τουλάχιστον για εμένα, είναι η αντικειμενική αντιμετώπιση των προβλημάτων. Όταν αντιμετωπίζω επιστημονικές προκλήσεις, ξεκινώ δουλεύοντας, μελετώντας, και συμβουλευόμενος συναδέλφους τόσο εντός όσο και εκτός του ιδρύματός μου. Η αποδοχή ότι δεν μπορούμε να είμαστε ειδικοί σε όλα μπορεί να είναι δύσκολη, αλλά είναι απαραίτητη. Όταν αντιμετωπίζουμε τεχνικούς και δημοσιονομικούς περιορισμούς, η μόνη λύση είναι συχνά η ελαχιστοποίηση των περιττών δαπανών όσο το δυνατόν περισσότερο. Η αντιμετώπιση των διαπροσωπικών προκλήσεων είναι ιδιαίτερα δύσκολη και έχω βρει πιο ωφέλιμο να δέχομαι την κριτική χωρίς να την παίρνω προσωπικά και να προσπαθώ να κατανοήσω τις προοπτικές των άλλων.

Επιπλέον, για όλες αυτές τις προκλήσεις, το να έχει κανείς έναν έμπιστο συνάδελφο με τον οποίο να συζητά τις φυσιολογικές, συνεχείς προκλήσεις που αντιμετωπίζει είναι ιδιαίτερα χρήσιμο. Κάποιοι το αποκαλούν μέντορα. Θα έλεγα ότι είναι κυρίως ένας φίλος μέσα στο εργασιακό περιβάλλον. Ωστόσο, πιστεύω ότι είναι πραγματικά κάποιος εξωτερικός που μπορεί να παρέχει μια πιο αντικειμενική γνώμη για το πως να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις.

<https://www.bioteacheu.com>

Γεφυρώνοντας το χάσμα μεταξύ Βιοτεχνολογίας και Βιομηχανίας:

Ενσωματώνοντας τη σχεδιαστική σκέψη και την ανεστραμμένη μάθηση

